

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 234/2013-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. apríla 2013 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. Š. L., B., zastúpeného advokátom JUDr. J. V., B., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Rozhodcovského súdu pri Slovenskej arbitrážnej komore, s. r. o., v konaní vedenom pod sp. zn. VK 145/2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. Š. L. o d m i e t a pre nedostatok právomoci.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. decembra 2012 doručená sťažnosť Ing. Š. L. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Rozhodcovského súdu pri Slovenskej arbitrážnej komore, s. r. o. (ďalej len „rozhodcovský súd“), v konaní vedenom pod sp. zn. VK 145/2011 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal 12. decembra 2008 a 20. novembra 2011 opakovane na rozhodcovskom súde návrh na začatie rozhodcovského konania o zaplatenie sumy 16 596,96 € titulom zmluvnej pokuty za včas neuhradené faktúry, o ktorom doteraz rozhodnuté nebolo, a to aj napriek viacerým žiadostiam a sťažnostiam.

Poslednú sťažnosť na odstránenie prietáhov zaslal sťažovateľ rozhodcovskému súdu 16. novembra 2012, na ktorú nereagoval ani meritórne nerozhodol.

3. Sťažovateľ v sťažnosti argumentoval, že rozhodcovské súdy čiastočne vykonávajú funkcie všeobecného (občianskoprávneho alebo obchodného) súdu. V konaní pred rozhodcovskými súdmi je nevyhnutné dodržiavať zásady spravodlivosti, zákonnosti a tiež ústavnosti. Keďže tieto princípy rozhodcovský súd nerešpektuje, sťažovateľ žiadal vyniesť nález, v ktorom bude konštatované, že rozhodcovský súd v konaní vo veci sp. zn. VK 145/2011 porušuje práva garantované čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, zakazuje sa mu pokračovať v tomto porušovaní a ukladá sa mu povinnosť zaplatiť sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 000 €.

4. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom

prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

5. Ústavný súd pripomína, že podstata rozhodcovského konania spočíva v mimosúdnom riešení sporov, pričom samotné rozhodcovské konanie je alternatívou konania pred všeobecnými súdmi. Jeho významnými prednosťami oproti konaniu pred všeobecnými súdmi sú flexibilita a rýchlosť konania, jeho neformálnosť a nižšie trovy konania. Pri tomto konaní zákon počíta s minimálnymi zásahmi všeobecných súdov do výsledkov rozhodovacej činnosti rozhodcovských súdov, pretože v súlade s § 40 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozhodcovskom konaní“) možno tuzemský rozhodcovský rozsudok napadnúť žalobou na príslušnom všeobecnom súde len z taxatívne vymedzených dôvodov, ktoré spočívajú v dodržiavaní zákonnosti. Aj keď toto rozhodcovské konanie možno označiť za menej zložitú procedúru, než aká je vlastná konaniu pred všeobecnými súdmi, je v rámci neho nevyhnutné dodržiavať zásady spravodlivosti a zákonnosti. V tejto súvislosti je potrebné poukázať aj na § 51 ods. 3 zákona o rozhodcovskom konaní, podľa ktorého ak tento zákon neustanovuje inak, subsidiárne sa aplikujú ustanovenia generálnej právnej normy upravujúcej civilný proces. Danou právnou normou je Občiansky súdny poriadok (III. ÚS 95/2010, II. ÚS 173/2010).

6. Podľa názoru ústavného súdu nevyplýva aplikovateľnosť čl. 46 ods. 1 ústavy na postup rozhodcovského súdu a všetky rozhodnutia vydané v rámci rozhodcovského konania. V tejto súvislosti ústavný súd upriamil svoju pozornosť na charakter a podstatu rozhodcovského konania. Jedným z predpokladov založenia právomoci rozhodcovského súdu je jeho zmluvný základ (§ 3 zákona o rozhodcovskom konaní). Na základe zmluvy súkromnoprávneho charakteru alebo rozhodcovskej doložky sa strany slobodne a vážne rozhodnú riešiť spory, ktoré medzi nimi vznikli alebo vzniknú v určenom zmluvnom alebo v inom právnom vzťahu. Uzavretím rozhodcovskej zmluvy alebo rozhodcovskej doložky sa strany dobrovoľne a vedome vzdávajú práva na súdnu ochranu vykonávanú prostredníctvom všeobecných súdov a zverujú ju rozhodcovskému súdu, ktorý

je súkromnoprávnou osobou, pretože ho nemožno vzhľadom na jeho účel a charakter bez ďalšieho zaradiť k orgánom verejnej moci (m. m. I. ÚS 143/2013).

7. Ústavný súd konštatuje, že strany rozhodcovskej zmluvy si musia byť vedomé možných negatívnych dôsledkov svojho rozhodnutia uprednostniť riešenie medzi nimi vzniknutých sporov prostredníctvom súkromnoprávnej osoby – rozhodcovského súdu pred súdnym orgánom Slovenskej republiky, čím sa ich základné právo na súdnu ochranu v istom zmysle stáva okliešteným rozsahom vyplývajúcim, ako už bolo uvedené, z § 40 zákona o rozhodcovskom konaní.

8. Podľa názoru ústavného súdu rozhodcovské konanie nadobúda verejnoprávny rozmer až momentom meritórneho rozhodnutia rozhodcovského súdu – rozsudku, keď právny poriadok Slovenskej republiky rozhodcovskému rozsudku pripisuje vlastnosť vykonateľnosti a zároveň je aj exekučným titulom. Do tohto okamihu je toto konanie vo sfére rozhodcovského súdu a má charakter súkromnoprávneho vzťahu (III. ÚS 335/2010).

9. V posudzovanom prípade sťažovateľ napáda postup rozhodcovského súdu, ktorý v jeho veci nekoná bez prietáhov, teda jeho právna vec sa nachádza v štádiu pred vydaním meritórneho rozhodnutia. V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že viaceré aspekty rozhodcovského konania sú upravené priamo v zákone o rozhodcovskom konaní, z ktorého súčasne vyplýva jeho konsenzuálny základ. Podľa § 26 ods. 2 zákona o rozhodcovskom konaní rozhodcovský súd pripravuje a vedie rozhodcovské konanie v súlade s pravidlami dohodnutými účastníkmi rozhodcovského konania. Ak sa nedospeje k dohode o pravidlách, rozhodca pripravuje a vedie konanie podľa svojej úvahy, vždy však tak, aby sa skutkový stav zistil úplne, rýchlo a hospodárne. Podľa odseku 3 tohto ustanovenia stály rozhodcovský súd pripravuje a vedie rozhodcovské konanie podľa svojho rokovacieho poriadku. Vzhľadom na uvedený zmluvný základ vedenia rozhodcovského konania, a teda jeho rýdzo súkromnoprávny charakter, je vylúčená možnosť ústavného súdu zasiahnuť do vedenia rozhodcovského konania, a poskytnúť tak ochranu sťažovateľom označeným právam.

10. Za takejto situácie nemožno považovať za náležité ani odvolávanie sa sťažovateľa na nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 162/2011 z 31. mája 2011, keď uvedeným rozhodnutím bol riešený prípad s iným skutkovým a právnym základom, a to najmä s prihliadnutím na štádium konania, v ktorom sa právna vec sťažovateľa v súčasnosti nachádza.

11. Ústavný súd vzhľadom na uvedené sťažnosť sťažovateľa pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde odmietol pre nedostatok svojej právomoci podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde (I. ÚS 143/2013).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. apríla 2013